

**TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI A.Ş.**

31 ARALIK 2003 VE 2002
TARİHLİ MALİ TABLOLAR

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU

Türkiye Cumhuriyet
Merkez Bankası A.Ş.'ne
Ankara

1. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası A.Ş.'nin ("Banka") 31 Aralık 2003 ve 2002 tarihli bilançoları ile aynı tarihte sona eren yıllara ait gelir, özsermaye ve nakit akım tablolarını denetlemiş bulunuyoruz. Söz konusu mali tablolar 31 Aralık 2003 tarihi itibarıyla Türk Lirasının satın alma gücüyle ifade edilmiştir. Hazırlanan mali tablolardan Banka yönetimi sorumludur. Bizim sorumluluğumuz, yaptığımız denetime dayanarak bu mali tablolar üzerinde görüş bildirmektir.
2. Denetimlerimiz Uluslararası Denetim Standartları'na uygun olarak yapılmıştır. Bu standartlar, denetimin mali tablolarda önemli bir yanlışlığın olup olmadığı konusunda makul bir güvenceyi sağlamak üzere planlanmasını ve yapılmasını gerektirmektedir. Denetim, mali tablolardaki tutarlara ve açıklamalara baz olan kanıtların, incelenmesini içerir. Denetim, aynı zamanda, uygulanan muhasebe ilkelerinin ve yönetim tarafından yapılan önemli muhasebe tahminlerinin ve genel olarak, mali tabloların sunumunun değerlendirilmesini de içerir. Denetimimizin, beyan ettiğimiz görüşümüze makul bir baz teşkil ettiği kanısındayız.

3. Görüşümüze göre, yukarıda bahsedilen mali tablolar Banka'nın 31 Aralık 2003 ve 2002 tarihleri itibariyle mali durumunu ve aynı tarihlerde sona eren yıllara ait faaliyet sonuçlarını ve nakit akımlarını, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'na uygun olarak arz etmektedir.

DRT DENETİM REVİZYON TASDİK
YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.

Member Firm of **DELOITTE TOUCHE TOHMATSU**

Levent YAVEROĞLU

Zeki KURTÇU

İstanbul, 9 Mart 2004

<u>AKTİFLER</u>	Not	2003	2002	ABD Doları	ABD Doları
		Milyar TL	Milyar TL	Çevrimi	Çevrimi
				2003	2002
				Milyon	Milyon
				ABD Doları	ABD Doları
Nakit değerler ve bankalar	4	1,636,000	2,275,571	1,172	1,630
Altın rezervleri	5	2,234,170	2,449,040	1,601	1,755
Bankalar ve finansal kuruluşlarla bakiyeler	6	2,767,142	4,430,299	1,982	3,174
Alım satım amaçlı menkul kıymetler	7	72,131,469	81,244,536	51,676	58,205
Krediler (net)	8	175,373	811,576	126	581
Satışa hazır iştirakler	9	20,787	8,909	15	6
Sabit kıymetler (net)	10	137,867	151,015	99	108
Muhtelif alacaklar ve diğer aktifler		57,025	227,228	41	163
AKTİF TOPLAMI		79,159,833	91,598,174	56,712	65,622

		2003	2002	ABD Doları Çevrimi	ABD Doları Çevrimi
<u>PASİFLER</u>					
	Not	Milyar TL	Milyar TL	Milyon ABD Doları	Milyon ABD Doları
Tedavüldeki banknotlar	11	10,675,528	8,700,211	7,648	6,233
Hazine'ye borçlar	20	59,839	121,910	43	87
Bankalara ve diğer finansal kuruluşlara borçlar	12	22,563,224	24,366,925	16,165	17,457
İşçi dövizleri mevduatı	13	26,183,270	28,881,557	18,758	20,691
Kamu sektörü mevduatı		5,533,000	4,817,661	3,964	3,451
Diğer kuruluşlar mevduatı		1,991,789	1,990,406	1,427	1,426
Repo taahhütlerinden borçlar		433,645	2,365,372	311	1,695
Uluslararası Para Fonu'na borçlar	14	10,253,511	15,116,551	7,346	10,830
Kurumlar vergisi karşılığı	18	-	-	-	-
Karşılıklar	15	78,363	47,877	56	34
Muhtelif borçlar ve diğer yükümlülükler		988,130	901,311	708	646
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü (net)	18	-	406,509	-	291
TOPLAM YÜKÜMLÜLÜKLER		78,760,299	87,716,290	56,426	62,841
<u>ÖZKAYNAKLAR</u>					
Sermaye	16	40,615	40,615	29	29
Birikmiş karlar		358,919	3,841,269	257	2,752
ÖZKAYNAK TOPLAMI		399,534	3,881,884	286	2,781
PASİF TOPLAMI		79,159,833	91,598,174	56,712	65,622
TAAHHÜTLER VE YÜKÜMLÜLÜKLER	21	223,379,467	174,810,688	160,033	125,237

			ABD Doları Çevrimi	ABD Doları Çevrimi
	2003	2002	2003	2002
Not	Milyar TL	Milyar TL	Milyon ABD Doları	Milyon ABD Doları
<u>FAİZ GELİRLERİ</u>				
Bankalardaki plasmanlardan alınan faizler	77,496	163,638	56	117
Menkul kıymetlerden alınan faizler (net)	4,872,750	7,339,523	3,491	5,258
Kredilerden alınan faizler	27,768	132,348	20	95
Diğer faiz gelirleri	83	102	-	-
	<u>4,978,097</u>	<u>7,635,611</u>	<u>3,567</u>	<u>5,470</u>
<u>FAİZ GİDERLERİ</u>				
İşçi dövizlerine verilen faizler	(1,796,245)	(2,526,963)	(1,287)	(1,810)
Bankalara, finansal ve diğer kuruluşlara verilen faizler	(4,051,474)	(5,587,118)	(2,903)	(4,003)
	<u>(5,847,719)</u>	<u>(8,114,081)</u>	<u>(4,190)</u>	<u>(5,813)</u>
NET FAİZ GİDERİ	<u>(869,622)</u>	<u>(478,470)</u>	<u>(623)</u>	<u>(343)</u>
<u>FAİZ DIŞI GELİRLER</u>				
Açık piyasa işlemlerinden alınan faizler (net)	-	869,982	-	623
Kur farkı gelirleri (net)	-	1,582,413	-	1,134
Alınan temettüleri	3,211	5,178	2	4
	<u>3,211</u>	<u>2,457,573</u>	<u>2</u>	<u>1,761</u>
<u>FAİZ DIŞI GİDERLER</u>				
Açık piyasa işlemlerine verilen faizler (net)	(1,042,032)	-	(747)	-
Kur farkı giderleri (net)	(1,049,601)	-	(752)	-
Komisyon gideri (net)	(44,936)	(215,592)	(32)	(154)
Diğer faiz dışı giderler	(28,114)	(313,053)	(20)	(224)
	<u>(2,164,683)</u>	<u>(528,645)</u>	<u>(1,551)</u>	<u>(378)</u>
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	17 (414,625)	(448,880)	(297)	(322)
PARASAL ZARAR VE VERGİ ÖNCESİ KAR/ (ZARAR)	<u>(3,445,719)</u>	<u>1,001,578</u>	<u>(2,469)</u>	<u>718</u>
NET PARASAL POZİSYON ZARARI	<u>(381,219)</u>	<u>(1,553,844)</u>	<u>(273)</u>	<u>(1,113)</u>
VERGİ ÖNCESİ ZARAR	<u>(3,826,938)</u>	<u>(552,266)</u>	<u>(2,742)</u>	<u>(395)</u>
VERGİ KARŞILIĞI	356,766	(281,464)	256	(202)
NET DÖNEM ZARARI	<u>(3,470,172)</u>	<u>(833,730)</u>	<u>(2,486)</u>	<u>(597)</u>

	Sermaye	Birikmiş Karlar/(Zararlar)	Toplam
	<u>Milyar TL</u>	<u>Milyar TL</u>	<u>Milyar TL</u>
1 Ocak 2002 itibariyle	40,615	9,058,998	9,099,613
Ödenen temettüler	-	(4,383,999)	(4,383,999)
Net dönem zararı	-	(833,730)	(833,730)
31 Aralık 2002 İtibariyle	<u>40,615</u>	<u>3,841,269</u>	<u>3,881,884</u>
Ödenen temettüler	-	(12,178)	(12,178)
Net dönem zararı	-	(3,470,172)	(3,470,172)
31 Aralık 2003 İtibariyle	<u><u>40,615</u></u>	<u><u>358,919</u></u>	<u><u>399,534</u></u>

	2003	2002
İŞLETME FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIMLARI:	-	-
Net Dönem Zararı	(3,470,172)	(833,730)
Faaliyetlerden Sağlanan Nakit Akımına Ulaşmak İçin Yapılan Düzeltmeler:		
Amortisman	18,722	23,235
Şüpheli Alacak Karşılığı	30,287	43,163
Kıdem Tazminatı ve Diğer Karşılıklar	33,303	30,203
İŞLETME FAALİYETLERİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER:		
Altın Rezervleri	214,870	(172,369)
Menkul Değerler Portföyü	9,113,067	11,023,103
Bankalar Plasmanı	1,663,157	5,847,916
Krediler	605,916	1,765,430
Diğer Aktifler	170,203	(129,442)
Diğer Pasifler	84,002	18,656
Tedavüldeki Banknotlar	1,975,317	824,708
Bankalara Borçlar	(1,803,701)	(4,491,044)
Mevduat Hesapları	(3,913,292)	4,716,585
Kurumlar Vergisi	-	(525,133)
Ertelenmiş Vergi	(406,509)	199,218
İŞLETME FAALİYETLERİNDE KULLANINAN NAKİT	4,315,170	18,340,499
YATIRIM FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIMLARI:		
İştirak Yatırımları	(11,878)	(392)
Sabit Kıymet Alımları (Net)	(5,574)	(5,115)
YATIRIM FAALİYETLERİ İÇİN KULLANILAN NAKİT	(17,452)	(5,507)
FİNANSAL FAALİYETLERE İLİŞKİN NAKİT AKIMLARI:		
Hazine Alacakları	(62,071)	384,373
Uluslararası Para Fonu'na Borçlar	(4,863,040)	(15,692,162)
Ödenen Temettüleri	(12,178)	(4,383,999)
FİNANSAL FAALİYETLERDEN SAĞLANAN NAKİT	(4,937,289)	(19,691,788)
NAKİT DEĞERLERDEKİ NET ARTIŞ	(639,571)	(1,356,796)
DÖNEM BAŞINDAKİ NAKİT DEĞERLER	2,275,571	3,632,367
DÖNEM SONUNDAKİ NAKİT DEĞERLER	1,636,000	2,275,571

1. FAALİYET ALANI

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası A.Ş. ("Banka"), 1931 yılında Türkiye'de kurulmuştur. Banka, Türkiye'de banknot ihracı imtiyazına münhasıran sahip ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu'nda yeralan ("T.C.M.B. Kanunu") yazılı görev ve yetkileri haiz olmak üzere "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası" unvanı altında anonim şirket olarak kurulmuştur. Banka'nın İdare Merkezi Ankara'dadır. Türkiye genelinde 21 şube, 4 yabancı temsilcilik ve 1 irtibat bürosu bulunan Banka'nın 31 Aralık 2003 itibariyle personel sayısı 4,774'tür.

2. MALİ TABLOLARIN HAZIRLANMASINDAKİ ESASLAR

İlişikteki mali tablolar Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına ("UFRS") uygun olarak hazırlanmıştır. İlişikteki mali tabloların hazırlanmasında uygulanan başlıca muhasebe prensipleri aşağıda belirtilmektedir:

Mali Tabloların Sunumu

Banka muhasebe kayıtlarını ve mali tablolarını Türk Ticaret Mevzuatı ve Vergi Mevzuatı ile 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu'na (T.C.M.B. Kanunu) uygun olarak düzenlemektedir. T.C.M.B. Kanunu'nun 57. ve 58. maddeleri gereğince Banka'nın hesap dönemi takvim yılıdır. Banka her takvim yılı sonu itibariyle düzenleyeceği bilanço ve kar ve zarar hesabı ile yıllık faaliyet raporunu Genel Kurul'un içtimandan evvel Başbakanlığa tevdi eder ve bilançoğu Resmi Gazete'de yayımlar.

Ekte sunulan mali tablolar yasal kayıtlar esas alınarak düzenlenmiş olup, Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına göre gerçek durumu göstermek amacıyla yapılan sınıflama ve düzeltmeleri de içermektedir. Banka yönetimi, döneme isabet eden gerçek mali durumun, faaliyet sonuçlarının ve nakit akımlarının sunulabilmesi için ekli mali tablolarda gerekli tüm düzeltme ve sınıflamaların yapıldığı inancındadır.

Enflasyon Muhasebesi

Ekte sunulan UFRS tabloları, UFRS 29'un (Yüksek Enflasyon Ortamında Finansal Raporlama) öngördüğü Türk Lirası satın alma gücündeki değişimi yansıtmak üzere yapılan düzeltmeleri içermektedir.

2. MALİ TABLOLARIN HAZIRLANMASINDAKİ ESASLAR (devamı)

Enflasyon Muhasebesi (devamı)

UFRS 29'un 1 Ocak 1990 ve sonraki dönemleri kapsayan mali tablolara uyarlanması öngörülmüştür. UFRS 29'un uygulanmasını gerektiren durumlardan biri, üç yıllık kümülatif enflasyon oranının yaklaşık % 100 veya üzerinde olmasıdır. Türkiye Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yayımlanan Toptan Eşya Fiyat Endeksi baz alındığında, sözkonusu kümülatif oranlar 31 Aralık 2003 tarihinde sona eren üç yıllık dönem için %181'nin üzerinde gerçekleşmiştir. UFRS 29, mali tabloların bilanço tarihindeki ölçüm biriminden gösterilmesini ve genel fiyat endeksinin kullanılarak daha önceki dönemlere tekabül eden bakiyelerin de aynı birimden gösterilmesini öngörmektedir. Yeniden gösterim Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından ülke geneli için yayımlanan toptan eşya fiyat endeksi kullanılarak hesaplanan katsayılar kullanılarak yapılmıştır.

Ekli mali tablolardaki yeniden gösterimi hesaplamak için kullanılmış olan endeksler ve düzeltme katsayıları aşağıdaki gibidir:

<u>Oranı</u>	<u>Endeks</u>	<u>Düzeltilme</u>
31 Aralık 2001	4,951.7	1.4908
31 2002	6,478.8	1.1394
31 2003	7,382.1	1.0000

Türk Lirası'nın Amerikan Doları karşısındaki değer düşüş oranı ile Toptan Eşya Fiyat Endeksine (TEFE) göre enflasyon oranları karşılaştırmalı olarak aşağıda sunulmaktadır:

<u>Yıl:</u>	<u>2003</u>	<u>2002</u>	<u>2001</u>	<u>2000</u>	<u>1999</u>
Devalüasyon Oranı	(14.6)%	13.5%	114.3%	24.4%	72.7%
TEFE Enflasyon Oranı	13.9%	30.8%	88.5%	32.7%	62.9%

Ekli mali tablolarda rakamlar Milyar TL olarak sunulmuştur. Yıl sonu itibariyle, 1 Milyar TL= 716,42 ABD Doları'na eşittir.

Enflasyon muhasebesiyle ilgili düzeltmeler aşağıda belirtilen ana hatlar çerçevesinde uygulanmıştır:

- Bilanço tarihindeki TL'nin satın alma gücünü göstermeyen bütün tutarlar, genel fiyat endeksleri (TEFE) kullanılarak düzeltilmiştir. Önceki dönemlere ilişkin rakamlar da yeniden gösterime tabi tutulmuştur.

Enflasyon Muhasebesi (devamı)

- Parasal aktif ve pasifler halihazırda bilanço tarihindeki TL'nin satın alma gücünü yansıttığı için herhangi bir düzeltmeye tabi tutulmamıştır. Parasal değerler para olarak tutulan, tahsil edilen ve ödenen kalemlerdir.
- Mali tablolarda tarihi maliyet bedeliyle yer alan ve parasal olmayan aktifler, pasifler ve özsermayenin bileşenleri, ilk elde etme maliyeti ve birikmiş amortismanların elde ediliş tarihine veya bilançoya kaydediliş tarihine tekabül eden düzeltme oranları kullanılarak düzeltilmiştir. Ekteki mali tablolarda, yeniden değerlemeler gözardı edilmiştir.
- Gelir tablosunda yer alan bütün kalemler ilgili düzeltme oranları kullanılarak düzeltilmiştir.
- Enflasyonun Banka'nın parasal durumuna etkileri gelir tablosunda parasal kazanç ve kayıp olarak yer almaktadır.

3. UYGULANAN MUHASEBE PRENSİPLERİ

İlişikteki mali tabloların hazırlanmasında uygulanan başlıca muhasebe prensipleri aşağıda belirtilmiştir:

3.1 Muhasebe Esasları

Ekte sunulan mali tablolar Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına göre hazırlanmıştır.

Banka muhasebe kayıtlarını ve mali tablolarını Türkiye'de uygulanan mevzuat ile 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu'na (T.C.M.B. Kanunu) uygun olarak düzenlemektedir. Bu düzenlemeler, UFRS'ndan farklı olduğundan, mali tabloların UFRS ile uyumlu hale getirilebilmesi için bazı hesaplar sınıflanmış, birleştirilmiş ve bazı hallerde yeniden hesaplanmıştır. Sonuç olarak, mali tabloların Türkiye'deki yasal gerekliliklerden UFRS'na dönüştürülebilmesi için Banka'nın faaliyet sonuçlarına, aktiflerine, pasiflerine ve özkaynaklarına önemli düzeltmeler yapılmıştır.

3.2 Gelir ve Giderlerin Muhasebeleştirilmesi

Tüm faiz ve diğer gelir ve giderler tahakkuk esasına göre kayıtlara intikal ettirilmektedir ve bilanço tarihindeki parasal değerleriyle gösterilmek amacıyla yeniden değerlendirilmiştir.

3. UYGULANAN MUHASEBE PRENSİPLERİ (devamı)

3.3 Yabancı Para İşlemleri

Yabancı para gelir giderler, işlem tarihindeki cari kurlardan muhasebeleştirilmektedir.

Yabancı para cinsinden kayıtlara geçirilmiş olan aktif ve pasif hesaplar dönem sonlarındaki kurlar esas alınarak evaluasyona tabi tutulmaktadır.

Evalüasyon işleminden doğan kur farkları kambiyo karı veya zararı olarak gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

3.4 Mali Tabloların ABD Doları'na çevrilmesi

Mali tabloları inceleyenlerin daha kolay anlayabilmesi için, Türk Lirası olarak tutulan hesaplar bilanço tarihinde Banka tarafından belirlenen alış kuruyla Amerikan Dolarına çevrilmiştir. Sadece kolaylaştırmak amacıyla yapılan bu değişiklikler, yüksek enflasyonlu ekonomilerde mali tabloların çevrimiyle ilgili olarak düzenlenen IAS 21 (Döviz Kurlarında Değişimlerin Etkileri)'ne veya FASB 52 (Kambiyo İşlemleri)'ne uyması amacıyla yapılmamıştır.

3.5 Altın Rezervleri

Altın rezervleri, 31 Aralık 2003 tarihinde Londra piyasasında oluşan altın fiyatlarının ortalaması ve bir ons altın = 31.1035 gram esas alınarak değerlemeye tabi tutulmuştur.

3.6 Menkul Kıymetler

Banka'nın menkul kıymetler portföyü ana olarak uluslararası finansal kuruluşlar tarafından çıkarılan tahvillerden ve Hazine tarafından piyasaya sürülen Devlet Tahvili ve Hazine Bonolarından oluşmaktadır. Menkul kıymet portföyü içerisinde ayrıca, geri satım vaadiyle edinilen menkul kıymetler ("ters repo") ve geri alım vaadiyle satılan menkul kıymetler ("repo") de yer almaktadır.

Yabancı devlet ve finansal kuruluşlar tarafından çıkarılan menkul kıymetler rayiç bedelleri ile değerlendirilmiştir.

Hazine tarafından çıkarılan menkul kıymetlerden borsada işlem görenler, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda ("İMKB") yer alan borsa fiyatları üzerinden, işlem görmeyenler ise Resmi Gazete'de yayınlanan fiyatları ile değerlendirilmiştir.

3. UYGULANAN MUHASEBE PRENSİPLERİ (devamı)

3.6 Menkul Kıymetler (devamı)

Geri satım vaadiyle Türkiye'deki diğer bankalardan edinilen menkul kıymetler ("ters repo"), vadede elde edilecek gelirin döneme isabet eden kısmının yansıtılması yoluyla değerlendirilmektedir.

Yabancı para cinsinden olan menkul kıymetlerin maliyeti dönem sonu döviz kurlarıyla değerlendirilmektedir.

Menkul kıymetlerle ilgili elde edilen faizler faiz gelirleri içerisinde muhasebeleştirilmektedir. Ticari amaçlı menkul kıymetlerden kaynaklanan sermaye piyasası işlemleri kar ve zararları dönemin net kar-zararına yansıtılmaktadır.

Banka UFRS 39'a uygun olarak menkul kıymetler portföyünü aşağıdaki şekilde sınıflandırmaktadır.

Alım satım amaçlı menkul kıymetler:

Alım satım amaçlı menkul kıymetler öncelikle ihtiyaç duyulduğu anda likidite sağlamak amacıyla portföye alınan kıymetlerdir. Kayıtlara alındıktan sonra ticari amaçla elde tutulan menkul kıymetler güvenilir bir şekilde ölçülebiliyor olması koşuluyla rayiç değerleriyle değerlendirilmektedir. Alım satım amaçlı menkul kıymetlere ilişkin kar veya zararlar ilgili dönemin net kar veya zararı içerisinde gösterilmektedir.

Satışa hazır menkul kıymetler:

Satışa hazır menkul kıymetler, Banka'nın iştiraklerinden oluşmakta olup, maliyet bedeli ile kayıtlarda yeralmaktadır. Kalıcı değer düşüklükleri olması durumunda gerekli karşılıklar ayrılmaktadır. Kayıtlarda yabancı para bazında yeralan maliyet bedelleri dönem sonu döviz kurlarıyla değerlendirilmektedir.

3.7 Sabit Kıymetler

Maddi sabit kıymetler normal amortisman yöntemi uygulanmak suretiyle ve takribi ekonomik ömürleri itibarıyla amortisman tabi tutulmaktadır. Uygulanan amortisman oranları aşağıda verilmektedir:

Binalar	2%
Nakil vasıtaları	20%
Döşeme ve demirbaşlar	20%
Özel maliyetler	20% veya kira süresince

3. UYGULANAN MUHASEBE PRENSİPLERİ (devamı)

3.8 Maddi Duran Varlıklarda Değer Düşüklüğü

Her bilanço tarihinde, Banka sahip olduğu maddi ve maddi olmayan duran varlıkların değerlerinde herhangi bir değer düşüşü olup olmadığını belirlemek amacıyla bir inceleme yapmaktadır. Değer düşüşü tesbit edildiği durumda, zararın miktarını belirlemek için bu varlıkların cari değerleri tahmin edilmeye çalışılmaktadır. Banka'nın sahip olduğu varlıklardan birinin değerini tahmin etmek mümkün olmadığı durumda bu varlığın dahil olduğu nakit-getiren biriminin değeri tahmin edilmektedir.

Varlığın cari değeri (i) satış fiyatı (eksi satış maliyeti) ile (ii) varlığın ilerideki yıllarda kullanılmasından doğacak nakit akımının şimdiki değerinin daha yüksek olanıdır.

Eğer cari değeri (veya nakit-getiren biriminin değeri) o varlığın kayıtlı değerinden daha düşük ise, o varlığın değeri (veya nakit-getiren biriminin değeri) cari değerine kadar düşürülür. Söz konusu sabit kıymet eğer başka bir standarda göre yeniden değerlendirilmiş değeri ile durmuyorsa, sabit kıymetlerdeki değer düşüklüğü hemen giderleştirilir. Yeniden değerlendirilmiş değeri ile kayıtlarda yeralan sabit kıymetlere ilişkin değer düşüklüğü ilgili standarda göre yeniden değerlendirme azalışı olarak kabul edilebilir.

Banka yönetimi, maddi ve maddi olmayan duran varlıkların değerinde herhangi bir düşüş olduğuna ilişkin dahili veya harici faktörler olmadığına inanmaktadır.

3.9 Kıdem Tazminatı

Türk Yasaları ve sendika sözleşmelerine göre kıdem tazminatı emeklilik veya işten çıkarılma durumunda ödenmektedir. 19 numaralı Uluslararası Finansal Raporlama Standardı (Yenilenmiş) "Emeklilik Tazminatları" Türk Kıdem Tazminatı uygulamasını belirlenmiş bir kazanç sistemi olarak tanımlamaktadır. 1 Ocak 1999 tarihinden itibaren uygulanması öngörülen UFRS 19 (Yenilenmiş) "Emeklilik Tazminatları" yöntemi ile, gelecek dönemde hak edilecek olan kıdem tazminatı tutarı, tahmin edilen enflasyon oranı ile uygun olan bir iskonto oranının neti üzerinden bilanço tarihindeki değerine getirilmektedir.

- Tahmini bir enflasyon oranı ve yaklaşık bir indirim oranı tahmin edilir, bu oranların neti gerçek indirim faktörü olarak alınır. Hesaplanan bu indirim faktörü gelecekteki kıdem tazminatı karşılığının bilanço tarihi itibarıyla bugünkü değerinin hesaplanması için kullanılır.
- Gelecekte olacağı tahmin edilen kayıplar dikkate alınır.

3.10 İlişkili Kuruluşlar

Ekteki mali tablolarda Banka'nın ana hissedarı, Hazine, ilişkili kuruluş olarak tanımlanmıştır.

3. UYGULANAN MUHASEBE PRENSİPLERİ (devamı)

3.11 Vergilendirme

Mali tablolarda yer alan gelir vergileri, cari yıl vergisi ile ertelenmiş vergilerdeki değişimi içermektedir. Banka, UFRS 12'ye (yeniden düzenlenmiş) uygun olacak şekilde, dönem sonuçları üzerinden cari ve ertelenmiş vergileri hesaplamaktadır.

Hazırlanan mali tablolarda, Banka'nın yıl sonu itibariyle dönem sonuçlarına dayanarak tahmin edilen Kurumlar Vergisi yükümlülüğü için karşılık ayrılmaktadır. Kurumlar vergisi yükümlülüğü dönem sonucunun kanunen kabul edilmeyen giderler ve indirimler dikkate alınarak düzeltilmesinden sonra bulunan matrah üzerinden hesaplanmaktadır.

Ertelenmiş vergi aktifi ve pasifi, bazı gelir ve gider kalemlerin muhasebe ve vergisel açılardan farklı değerlendirilmeleri sonucunda ortaya çıkan zamanlama farklılıklarını baz alarak, yükümlülük metoduna göre hesaplanmaktadır. Ertelenmiş vergi pasifi, oluşan vergilendirilebilir tüm zamanlama farklılıkları için hesaplanmakta olup, ertelenmiş vergi aktifi ise sadece ortaya çıkacak bu aktifin itfa edilebileceği, vergilendirilebilir bir karın gelecekte oluşması beklendiğinde kayıtlara alınmaktadır.

Ertelenmiş vergi, varlıkların oluştuğu veya yükümlülüklerin yerine getirildiği dönemde geçerli olan vergi oranları üzerinden hesaplanır ve gelir tablosuna gider veya gelir olarak kaydedilir.

Ödenecek kurumlar vergisi tutarları, peşin ödenen kurumlar vergisi tutarlarıyla, ilişkili olduğundan netleştirilmektedir. Ertelenmiş vergi aktif ve pasifi de aynı şekilde netleştirilmektedir.

3.12 Geri Alma Veya Satma İşlemine Tabi Menkul Değerler

Menkul kıymetlere ilişkin geri alım ve satım sözleşmeleri kısa vadeli olup, çoğunlukla devlet tahvilinden oluşmaktadır. Geri alma anlaşması çerçevesinde ('Repo') yapılan satışlar bilançonun aktifinde, vadesinde yerine getirilecek taahhüt ise bilançonun pasifinde gösterilmiştir. Bu işlemlere ilişkin net kar veya zarar ilgili dönemde reeskonta tabi tutulmaktadır.

3.13 Tahminlerin Kullanılması

Mali tabloların Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına göre hazırlanabilmesi yönetimin tahminler ve varsayımlarda bulunmasını gerektirmektedir. Söz konusu tahminler ve varsayımlar raporlama tarihi itibariyle açıklanan aktif, pasif ve bilanço dışı yükümlülükler ile yıl içerisindeki gelir ve giderlerin tutarlarını etkileyebilir. Gerçekleşen değer ve tutarlar tahmin ve varsayımlardan farklı olabilir.

3. UYGULANAN MUHASEBE PRENSİPLERİ (devamı)

3.14 Mali Enstrümanların Gerçek Değerleri

Mali enstrüman kavramı finansal aktif ve finansal pasifleri içermekte olup, Banka'nın ana işlemleri ve faaliyetlerini oluşturmaktadır. Mali enstrümanlar ile ilgili riskler Banka'nın maruz kalabileceği risklerin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Mali enstrümanlar, Banka'nın bilançosu üzerindeki piyasa, kredi ve likidite risklerini yaratabilir, değiştirebilir ya da azaltabilir.

Gerçek değer, normal bir işlem çerçevesinde karşılıklı iki tarafın bir finansal varlık veya yükümlülük için zorunlu satış veya tasfiye durumu dışında belirlemiş olduğu değerdir. Piyasa değeri aktif piyasası var olan finansal ürünlerin satışında veya alımında oluşan değerdir. Mali enstrümanların yaklaşık gerçek değerleri, Banka tarafından uygun değerlendirme yöntemleri ve pazar bilgileri kullanılarak belirlenmektedir. Ancak, yaklaşık gerçek değere ulaşmak için mevcut piyasa bilgilerinin yorumlanması gerekmektedir. Bu bağlamda, raporda gösterilen yaklaşık değerler, Banka'nın piyasada elde edeceği değerler olmayabilir.

Bazı mali enstrümanların gerçek değerleri kısa vadeli doğaları gereği, maliyet değerleridir.

Aşağıda mali enstrümanların her bir grubunun en uygun yaklaşık değerini belirlemede kullanılan yöntemler ve tahminler gösterilmiştir:

Bankalar ve diğer finansal kuruluşlarla bakiyeler: Bilançodaki mevcut değer yaklaşık gerçek değerdir.

Menkul kıymetler: Menkul kıymetlerin gerçek değerleri, piyasada işlem görenler için geçerli olan borsa fiyatları veya resmi olarak yayımlanan fiyatlar kullanılarak bulunmaktadır.

Mevduatlar: Kamu mevduatı, bankacılık sektörü mevduatı için yaklaşık gerçek değerler, kısa vadeli doğaları gereği kayıtlı değerleridir. İşçi dövizleri mevduatı için yaklaşık gerçek değer, iskonto edilmiş değerdir.

Geri Alım ve Satım İşlemleri ile İlgili Menkul Kıymetler: Bilançodaki mevcut değer, yaklaşık gerçek değerdir.

Yabancı para cinsinden olan bakiyelerin gerçek değeri, anapara ve ilişkili faizlerinin ilgili kurlar ile değerlendirilmesi ile oluşan tutarlarıdır.

3. UYGULANAN MUHASEBE PRENSİPLERİ (devamı)

3.15 Risk Yönetimi

Banka normal faaliyetleri kapsamında başlıca likidite, kredi, operasyonel ve piyasa risklerine maruz kalmaktadır.

Likidite Riski

Likidite riski, önemli değişimler gösteren Türk piyasalarında önemli bir risktir. Banka kaçınılmaz bir şekilde aktif ve pasiflerinin vade yapısından dolayı bu tür bir riske maruz kalmaktadır.

Banka bu riski idare edebilmek için nakit akım yükümlülüklerini günlük bazda ölçmekte, yönetmekte ve yükümlülüklerini karşılamak için gerekli gördüğü kadar likit aktifler bulundurmaktadır.

Kredi Riski

Kredi riski Banka'nın işlem yaptığı diğer bir kurumun yükümlülüklerini yerine getirememesi ihtimali doğduğu durumlarda oluşmaktadır. Banka, aracılık işlemlerinde bulunduğu interbank işlemlerinden ve kullandığı kredilerden dolayı kredi riski taşımaktadır. Bu durumda en önemli adım kredi verilip verilmemesidir. Kredi verilmesi kararı ya Yönetim Kurulu'ndan ya da verilecek kredi miktarına göre ilgili yönetim kademesi tarafından verilmektedir. Banka kullandırılan kredilerle ilgili mümkün olan durumlarda güçlü teminatlar almaktadır.

Piyasa Riski

Piyasa riski faiz oranlarında, kurlarda veya menkul kıymetlerin ve diğer finansal sözleşmelerin değerinde meydana gelecek ve Banka'yı olumsuz etkileyecek değişimlerdir. Banka'nın temel amacı fiyat istikrarını sağlamak olduğu için, uygulayacağı para politikasını ve kullanacağı para politikası araçlarını doğrudan kendisi belirlemektedir. Banka için esas önemli riskler kurdaki ve faizdeki değişimlerdir. Türkiye piyasasında faizler çok dalgalanmaktadır ve Banka'nın bilançosunun önemli bir kısmı TL haricindeki para birimleriyle ifade edilmektedir (başlıca ABD Doları ve Euro).

Operasyonel Risk

Operasyonel risk finansal bir kayıba uğrama ihtimali veya kurum imajının yetersiz sistem (sistem arızaları dahil), hatalar, zayıf yönetim, iç kontrollerin aksatılması, usulsüzlük gibi etkenlerle zarar görmesidir. Bu risk ilgili birimlerin uygun prosedürler, iç kontroller oluşturması ve bu kontrol ve prosedürlerin devamlılığını sağlamasıyla yönetilir.

3. UYGULANAN MUHASEBE PRENSİPLERİ (devamı)

3.16 Netleştirme

Finansal aktifler ile pasifler, yasal olarak netleştirmenin uygulanabilir olduğu veya Banka tarafından aktif ve pasiflerin netleştirme yöntemiyle realize edileceği öngörüldüğü durumda netleştirilmekte ve mali tablolarda net tutarları üzerinden gösterilmektedir.

4. NAKİT DEĞERLER VE BANKALAR

	2003	2002
	<u>Milyar TL</u>	<u>Milyar TL</u>
Nakit değerler-Yabancı para ("YP")	983,062	1,204,817
Nakit değerler- Türk Lirası ("TL")-Madeni paralar	7,378	9,806
Bankalardaki cari hesaplar	645,560	1,060,948
	<u>1,636,000</u>	<u>2,275,571</u>

5. ALTIN REZERVLERİ

	2003	2002	2003	2002
	<u>Milyar TL</u>	<u>Milyar TL</u>	<u>Ons</u>	<u>Ons</u>
Standart nitelikteki altın	2,174,039	2,382,786	3,732,820	3,732,819
Standart nitelikte olmayan altın	60,131	66,254	103,245	103,792
	<u>2,234,170</u>	<u>2,449,040</u>	<u>3,836,065</u>	<u>3,836,611</u>

Standart nitelikteki altının 2,650,284 onsluk miktarı, Banka dışındaki finansal kuruluşlarda saklanmaktadır.

Standart nitelikte olmayan altının 6,471 Milyar TL, Hazine adına Banka'da saklanmaktadır. (31 Aralık 2002: 7,092 Milyar TL).

6. BANKALAR VE FİNANSAL KURULUŞLARLA BAKİYELER

	2003	2002
	<u>Milyar TL</u>	<u>Milyar TL</u>
Vadeli mevduatlar	936,396	1,022,820
Bankalararası para piyasası işlemleri –YP	1,758,775	3,064,019
Bankalararası para piyasası işlemleri –TL	-	1,253
Diğer mevduatlar	70,958	339,350
Faiz reeskontu	1,013	2,857
	<u>2,767,142</u>	<u>4,430,299</u>

6. BANKALAR VE FİNANSAL KURULUŞLARLA BAKİYELER (devamı)

Önemli vadeli mevduatların dökümü aşağıda sunulmuştur:

<u>31 Aralık 2003</u>	<u>Vade</u>	<u>Faiz Oranı</u>
488,500,000 ABD Doları	2 Ocak 2004 – 7 Ocak 2004	%0.92 - % 1.10
107,500,000 EURO	2 Ocak 2004 – 7 Ocak 2004	%2.07 - %2.21
27,000,000 GBP	2 Ocak 2004	%3.61
<u>31 Aralık 2002</u>		
895,869,238 ABD Doları	1 Ocak 2003 – 6 Ocak 2003	%0.63 - % 1.17
252,500,000 EURO	1 Ocak 2003 – 7 Ocak 2003	%2.88 - %3.26

Bankalararası para piyasası işlemleri, Banka'nın aracılık ettiği ve karşı taraf adına yükümlü olduğu işlemlerdir. Bu nedenle, ekli mali tablolarda bankalardan alacak ve bankalara borç olarak kaydedilmiştir.

7. ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL KIYMETLER

	2003	2002
	<u>Milyar TL</u>	<u>Milyar TL</u>
Yabancı Devlet Tahvili ve Hazine Bonoları	43,457,595	45,217,627
Türk Hükümeti Devlet Tahvili ve Hazine Bonoları	27,645,066	32,863,902
Geri alım vaadiyle edinilen kıymetler (repo)	433,000	2,359,177
Diğer menkul kıymetler	594,742	793,534
Faiz reeskontu	1,066	10,297
	<u>72,131,469</u>	<u>81,244,536</u>
Vadesi 1 ay içinde dolanlar	5,894,911	5,994,786
Vadesi 1 – 3 ay içinde dolanlar	10,642,468	6,926,020
Vadesi 1 yıl içinde dolanlar	23,334,027	30,115,521
Vadesi 1 – 5 yıl içinde dolanlar	18,189,540	15,672,001
Vadesi 5 yıldan büyük olanlar	13,475,781	21,742,675
	<u>71,536,727</u>	<u>80,451,003</u>
Diğer menkul kıymetler	594,742	793,534
	<u>72,131,469</u>	<u>81,244,536</u>

Yabancı devlet tahvili ve hazine bonoları, Banka'nın yurtdışı finansal kuruluşlarda bulunan rezervleri olup, istenildiği anda nakde dönüşebilecek nitelikteki menkul kıymetlerden oluşmaktadır. Menkul kıymet portföyü ana olarak piyasadaki fiyat istikrarını sağlamak üzere edinilmiştir.

Diğer menkul kıymetler, Türk Savunma Fonu portföy hesabına ait olup, pasifte "Kamu sektörü mevduatı" ile karşılıklı izlenmektedir.

7. ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL KIYMETLER (devamı)

Menkul kıymetlerin nominal değerleri ve vadeleri aşağıda sunulmuştur:

Yabancı Para	Cinsi	Vadesi	2003		2002	
			Nominal Tutarı		Nominal Tutarı	
ABD Doları		< 1 ay	1,900,000,000 ABD Doları		1,350,000,000 ABD Doları	
		< 3 ay	3,139,900,000 ABD Doları		1,300,000,000 ABD Doları	
		< 1 yıl	9,280,300,000 ABD Doları		9,618,400,000 ABD Doları	
		< 5 yıl	7,000,000 ABD Doları		102,600,000 ABD Doları	
		> 5 yıl	48,800,000 ABD Doları		161,800,000 ABD Doları	
				<u>14,376,000,000 ABD Doları</u>		<u>12,532,800,000 ABD Doları</u>
EURO		< 1 ay	1,611,500,000 Euro		1,779,258,376 Euro	
		< 3 ay	3,600,000,000 Euro		2,315,750,000 Euro	
		< 1 yıl	5,940,650,000 Euro		6,180,865,129 Euro	
		< 5 yıl	2,129,500,000 Euro		587,000,000 Euro	
		> 5 yıl	-		200,500,000 Euro	
				<u>13,281,650,000 Euro</u>		<u>11,063,373,505 Euro</u>
SDR		< 5 yıl	4,080,390,000 SDR		4,352,525,000 SDR	
			<u>4,080,390,000 SDR</u>		<u>4,352,525,000 SDR</u>	
TL		< 5 yıl	5,399,063 Milyar TL		2,733,550 Milyar TL	
		> 5 yıl	12,624,096 Milyar TL		18,262,715 Milyar TL	
			<u>18,023,159 Milyar TL</u>		<u>20,996,265 Milyar TL</u>	

8. KREDİLER (NET)

	2003 <u>Milyar TL</u>	2002 <u>Milyar TL</u>
İç krediler	6,556	500,661
Dış krediler	166,347	286,709
Takipteki alacaklar	1,774,973	2,340,565
	<u>1,947,876</u>	<u>3,127,935</u>
Faiz reeskontu	2,470	24,207
Toplam krediler	<u>1,950,346</u>	<u>3,152,142</u>
Eksi: Karşılıklar	(1,774,973)	(2,340,566)
Krediler (net)	<u>175,373</u>	<u>811,576</u>

9. SATIŞA HAZIR İŞTİRAKLER

Banka'nın 31 Aralık 2003 itibariyle iştirakleri aşağıda sunulmuştur:

<u>İştirakin adı</u>	<u>İştirak Oranı</u> %	2003 <u>Milyar TL</u>	2002 <u>Milyar TL</u>
S.W.I.F.T	0.02	20	18
Bank for International Settlements-BASEL	1	20,767	8,891
		<u>20,787</u>	<u>8,909</u>

10. SABİT KIYMETLER (NET)

	2003 <u>Milyar TL</u>	2002 <u>Milyar TL</u>
Arsalar	21,304	21,304
Binalar (net)	98,237	97,933
Menkuller (net)	18,326	31,778
Sabit kıymetler (net)	<u>137,867</u>	<u>151,015</u>

11. TEDAVÜLDEKİ BANKNOTLAR

	2003	2002
	<u>Milyar TL</u>	<u>Milyar TL</u>
1 Ocak itibariyle	8,700,211	7,875,502
Açılış bakiyeleri üzerindeki enflasyon etkisi	(1,064,589)	(1,856,313)
Piyasaya sürülen banknotlar	59,642,285	51,135,136
Piyasadan çekilen ya da imha edilen banknotlar	(56,602,379)	(48,454,114)
31 Aralık 2003 itibariyle	<u>10,675,528</u>	<u>8,700,211</u>

12. BANKALARA VE DİĞER FİNANSAL KURULUŞLARA BORÇLAR

	2003	2002
	<u>Milyar TL</u>	<u>Milyar TL</u>
Bankaların ve özel finans kuruluşlarının zorunlu karşılıkları	9,503,436	10,387,737
Bankaların cari hesapları	4,882,175	5,006,277
Bankalara borçlar	7,826,450	8,550,124
Döviz alacaklıları	85,412	121,783
Diğer borçlar	2,042	1,084
Faiz reeskontu	263,709	299,920
	<u>22,563,224</u>	<u>24,366,925</u>

Zorunlu karşılıklar, Türkiye'deki tüm bankaların, bankacılık mevzuatına göre yurtiçi bankalar mevduatı dışındaki mevduatları için belirlenen oranlar dahilinde ayırmakla yükümlü oldukları tutarları göstermektedir.

13. İŞÇİ DÖVİZLERİ MEVDUATI

İşçi dövizleri mevduatı, yurt dışında yerleşik Türk vatandaşlarının Banka nezdindeki mevduatlarına aittir.

Mevduatların yabancı para türlerine göre dökümü aşağıda sunulmuştur:

<u>Yabancı Para Türü</u>	<u>Yabancı Para Bakiyesi</u>	31 Aralık 2003 <u>Milyar TL</u>
EUR	12,702,448,907	22,166,688
ABD Doları	1,313,465,074	1,833,381
CHF	117,576,531	131,303
Diğer	7,127,010	17,015
Faiz reeskontu		2,034,883
-	-	<u>26,183,270</u>

13. İŞÇİ DÖVİZLERİ MEVDUATI (devamı)

<u>Yabancı Para Türü</u>	<u>Yabancı Para Bakiyesi</u>	31 Aralık 2002 <u>Milyar TL</u>
EUR	12,278,610,934	23,832,569
ABD Doları	1,202,396,600	2,239,330
CHF	124,489,137	165,907
Diğer		16,044
Faiz reeskontu	-	2,627,707
-	-	<u>28,881,557</u>

Mevduatların vadesi 1 yıl ile 3 yıl arasında değişmektedir. Faiz oranı 1 yıl ve 2 yıl vadeli mevduatlara sırasıyla ABD Doları için %2.25 ve %2.75, Euro için %2.5 ve %3'tür. Daha yüksek tutarlar için açılan süper döviz mevduat hesaplarında vade 1, 2 ve 3 yıl, faiz oranları ise sırasıyla ABD Doları için %4, %4,75 ve %5,5; Euro için %5, %5.75 ve %6.5 olarak gerçekleşmektedir.

14. ULUSLARARASI PARA FONU'NA BORÇLAR

Banka, Türkiye'nin Uluslararası Para Fonu (IMF) ile ilişkilerinin düzenlenmesinde IMF'in uygulamalarına bağlı olarak muhafaza kurumu (depository institution) olarak belirlenmiştir.

Türkiye, Aralık 1999, 2000 ve 2002 tarihlerinde imzalanan stand-by düzenlemeleri ile IMF nezdinde bulunan Genel Kaynaklar hesabı dahilinde kaynak kullanmıştır. Stand-by düzenlemeleri, üye ülkenin ödemeler dengesi sorununun bir ve iki yıl gibi bir süre içerisinde çözümüne yönelik olarak yapılan anlaşmalardır. Genel Kaynaklar Hesabı kullanımları, üye ülkelerin kotalarına göre IMF tarafından belirlenmektedir. Türkiye'nin, en son 1999 tarihinde yenilenen kotası 964,000,000 SDR'dır.

IMF ile ilgili işlemler, 1969 yılında IMF tarafından yaratılan Özel çekim hakları (SDR) cinsinden ifade edilmektedir.

<u>Genel Kaynaklar Hesabı</u>	31 Aralık 2003 <u>SDR</u>	31 Aralık 2002 <u>SDR</u>
Stand-by düzenlemeleri	4,911,827,500	5,954,960,000
Acil deprem yardımı	-	-
Ek Rezerv İmkani	-	-
	<u>4,911,827,500</u>	<u>5,954,960,000</u>

IMF'nin düzenlemeleri gereği, SDR cinsinden kullanılan tutarlar Banka'nın bilançosunda TL karşılıkları ile yükümlülük olarak izlenmektedir ve cari kur ile değerlendirilmektedir. 31 Aralık 2003 itibariyle, IMF'e olan yükümlülük 10,253,511 Milyar TL'dir.

14. ULUSLARARASI PARA FONU'NA BORÇLAR (devamı)

SDR Departmanından kullanılan tutarlar	31 Aralık 2003 SDR	31 Aralık 2002 SDR
Net SDR tahsisi	112,307,000	112,307,000
SDR cari hesabı	(20,462,352)	(23,010,542)
	<u>91,844,648</u>	<u>89,296,458</u>

SDR tahsisi, her üye ülkenin kullanımına açıktır. Bu kullanımlar, faizin ödenmesi koşuluyla geri ödenmeyebilir. Banka, Türk Hükümeti'nin kararı doğrultusunda faizleri (charge) ödeyerek kayıtlarına almaktadır.

Hazine, 2001 yılı içinde IMF'den 7,584,579,154 SDR kullanmıştır. Bu kullanım, kupon ödeme dönemleri ve faizleri IMF geri ödemelerine denk gelecek şekilde Hazine tarafından ihraç edilen ve Banka'ya aktarılan Özel Tertip Devlet Tahvili karşılığında gerçekleşmiştir. Yükümlülük, Banka tarafından pasifte Uluslararası Para Fonu'na borçlar içerisinde, karşılığında alınan Devlet Tahvili ise, menkul kıymetler hesabında gösterilmektedir. Hazine, Şubat 2002 döneminde, 2,959,919,154 SDR, Mayıs 2002 döneminde 272,135,000 SDR, Ekim 2003 döneminde 77,882,500 SDR ve Kasım 2003 döneminde 194,252,500 SDR tutarındaki Özel Tertip Devlet Tahvili'ni itfa etmiştir. 31 Aralık 2003 itibariyle, söz konusu hesabın bakiyesi 4,080,390,000 SDR olarak gerçekleşmiştir.

31 Aralık 2003 itibariyle IMF ile ilgili bakiyeler için 25,927,519 SDR (53,540 Milyar TL) faiz, komisyon vb. gider tahakkuku ve 206,226 SDR (323 Milyar TL) gelir tahakkuku yapılmıştır.

15. KARŞILIKLAR

Kıdem Tazminatı Karşılığı

Banka, emeklilik nedeniyle işten ayrılan veya istifa ve kötü davranış dışındaki nedenlerle işine son verilen personele belirli miktarda kıdem tazminatı ödemekle yükümlüdür.

19 numaralı Uluslararası Finansal Raporlama Standardı (Yenilenmiş) “Emeklilik Tazminatları” Türk Kıdem Tazminatı uygulamasını, belirlenmiş bir kazanç sistemi olarak tanımlamaktadır ve UFRS 19, çalışanların toplam çalışılan gün sayısına göre almaya hak kazandığı kıdem tazminatı karşılığının aktüer değerlemeye tabi tutularak ayrılmasını öngörmektedir.

Ekteki mali tablolardaki karşılığın 48,673 Milyar TL, 19 numaralı Uluslararası Finansal Raporlama Standardı ile uyumlu olan tahmini kıdem tazminatı karşılığına aittir.

16. SERMAYE

<u>Hissedarlar</u>	2003		2002	
	<u>Milyar TL</u>	%	<u>Milyar TL</u>	%
T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı	14	55	14	55
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	5	19	5	19
Diğer	6	26	6	26
	<u>25</u>	<u>100</u>	<u>25</u>	<u>100</u>
Enflasyon düzeltmesinin etkisi	40,590		40,590	
	<u>40,615</u>		<u>40,615</u>	

Sermaye, T.C.M.B. Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca 25 Milyar TL olup, herbiri yüzbin liralık 250,000 hisseye ayrılmıştır. Bu sermaye Hükümetin tasvibiyle artırılabilir. Hisse senetleri (A), (B), (C) ve (D) sınıflarına ayrılmıştır. (A) sınıf hisse senetleri münhasıran Hazine'ye, (B) sınıfı milli bankalara, (C) sınıfı milli bankalar dışında kalan bankalara ve (D) sınıf hisse senetleri de Türk ticaret müesseselerine ve Türk vatandaşlığını haiz tüzel ve gerçek kişilere tahsis edilmiştir.

31 Aralık 2003 ve 2002 tarihleri itibariyle Banka'nın, yasal mali tablolarına göre tarihsel tutarlarla, yedekler hesabı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2003 <u>Milyar TL</u>	31 Aralık 2002 <u>Milyar TL</u>
Adi ve fevkalade yedekler	2,477,947	2,460,974

17. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

	2003	2002
	<u>Milyar TL</u>	<u>Milyar TL</u>
Personel gideri	259,378	270,119
Şüpheli alacak karşılık gideri	30,287	43,163
Banknot basım giderleri	47,380	48,445
Amortisman gideri	18,722	23,235
Diğer	58,858	63,918
	<u>414,625</u>	<u>448,880</u>

18. VERGİ

Banka, kurumlar vergisi ve gelir vergisi stopajına tabidir. Banka'nın cari dönem faaliyet sonuçlarına ilişkin tahmini vergi yükümlülükleri için ekli mali tablolarda gerekli karşılıklar ayrılmıştır.

Vergiye tabi kurum kazancı üzerinden tahakkuk ettirilecek kurumlar vergisi oranı, ticari kazancın tespitinde gider yazılan kanunen kabul edilmeyen giderlerin eklenmesi ve alınan temettüler, vergiye tabi olmayan gelirler ve kullanılan yatırım indirimleri düşüldükten sonra kalan matrah üzerinden %30 olarak belirlenmiştir. 2002 yılı ve öncesindeki vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak gelir ve kurumlar vergisi üzerinden %10 fon payı da dikkate alındığında toplam vergi oranı %33 olarak belirlenmiştir. Ancak, 2003 yılı vergilendirme dönemine ilişkin olarak 1.1.2004 tarihinden sonra beyan edilmesi gereken yıllık gelir ve kurumlar vergisi tutarları üzerinden ayrıca fon payı hesaplanması öngörülmektedir.

Kurumlar vergisine ek olarak, dağıtılması durumunda kar payı elde eden ve bu kar paylarını kurum kazancına dahil ederek beyan eden kurumlara dağıtılanlar hariç olmak üzere kar payları üzerinden ayrıca gelir vergisi stopajı ve fon payı hesaplanması gerekmektedir. Gelir vergisi stopajı 24.4.2003 tarihinden itibaren tüm şirketlerde %10 olarak ilan edilmiştir. 1.1.2004 tarihinden itibaren dağıtılacak kar payları üzerinden ayrıca fon payı kesintisi yapılmayacaktır. Dağıtılmayıp sermayeye ilave edilen kar payları gelir vergisi stopajına tabi değildir.

Banka'nın vergi mevzuatı gereği hazırlanan mali tabloları ile Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'na uygun olarak hazırlanan mali tabloları arasında zamanlama farklılıkları nedeniyle ertelenmiş vergi aktifi ve pasifi doğmaktadır. Bu farklar genellikle gelir ve gider kalemlerinin Uluslararası Finansal Raporlama Standardı ve yasal mali tablolara yansıtıldıkları dönemsellik farklılıklarından kaynaklanmaktadır.

18. VERGİ (devamı)

Ertelenmiş vergi pasifi tüm vergilendirilebilir zamanlama farkları için hesaplanmaktadır. Ertelenmiş vergi aktifi ancak vergilendirilebilir kardan düşülebilir geçici zamanlama farklarının bulunması durumunda hesaplanmaktadır. Gerçekleşmesi muhtemel olmayan ertelenmiş vergi aktifi için karşılık ayrılmaktadır.

a) Bilanço: Vergisi	Ödenecek	Kurumlar	
		2003	2002
		-	-
		<u>Milyar TL</u>	<u>Milyar TL</u>
Kurumlar vergisi karşılığı		-	33,386
Peşin ödenen vergiler		(13,780)	(33,386)
		<u>(13,780)</u>	<u>-</u>
Ertelenmiş vergi aktifi		-	(24,624)
Ertelenmiş vergi pasifi	(-)	-	431,133
		<u>-</u>	<u>406,509</u>

b) Gelir tablosu:

	2003	2002	
		-	-
	<u>Milyar TL</u>	<u>Milyar TL</u>	<u>Milyar TL</u>
Kurumlar vergisi ve fonları	-	33,386	
Ertelenmiş vergi karşılığı	-	248,078	
TOPLAM	<u>-</u>	<u>281,464</u>	

Bilanço tarihi itibarıyla, zamanlama farklarından dolayı oluşan ertelenmiş vergiler aşağıda sunulmuştur:

<u>Banka</u>	2003	2002	
		-	-
	<u>Milyar TL</u>	<u>Milyar TL</u>	<u>Milyar TL</u>
Sabit kıymetlerin endekslenmesi	-	(15,714)	
Kıdem tazminatı karşılığı	(14,602)	(8,910)	
Değerleme hesabının gelir tablosuna sınıflanması	(217,043)	431,133	
Geçmiş yıl zararları	(446,370)	-	
UFRS 39 düzeltmesinin etkisi	23,055	-	
Toplam ertelenmiş vergi (aktifi)/yükümlülüğü	<u>(654,960)</u>	<u>406,509</u>	
Toplam ertelenmiş vergi aktifi karşılığı	654,960	-	
Toplam ertelenmiş vergi (aktifi)/yükümlülüğü	<u>-</u>	<u>406,509</u>	

19. AKTİF VE PASİFİN VADELERE GÖRE DAĞILIMI

31 Aralık 2003 itibariyle aktif ve pasiflerin vadelere göre dağılımı aşağıda sunulmuştur:

	<u>Vadesiz</u> <u>Milyar TL</u>	<u>1 Aya Kadar</u> <u>Milyar TL</u>	<u>1 Aydan</u> <u>3 Aya Kadar</u> <u>Milyar TL</u>	<u>3 Aydan</u> <u>1 Yıla Kadar</u> <u>Milyar TL</u>	<u>1 Yıl ve</u> <u>Daha Uzun</u> <u>Milyar TL</u>	<u>Toplam</u> <u>Milyar TL</u>
AKTİFLER						
Nakit değerler ve bankalar	1,636,000					1,636,000
Altın rezervleri	2,234,170					2,234,170
Bankalar ve finansal kuruluşlarla bakiyeler		2,767,142				2,767,142
Alım satım amaçlı menkul kıymetler		6,489,653	10,642,468	23,334,027	31,665,321	72,131,469
Krediler (net)			30,829	24,273	120,271	175,373
Satışa hazır iştirakler	20,787					20,787
Sabit kıymetler (net)	137,867					137,867
Muhtelif alacaklar ve diğer aktifler	13,544	8,228	14,881	254	20,118	57,025
Toplam	<u>4,042,368</u>	<u>9,265,023</u>	<u>10,688,178</u>	<u>23,358,554</u>	<u>31,805,710</u>	<u>79,159,833</u>
PASİFLER						
Tedavüldeki banknotlar	10,675,528					10,675,528
Hazine'ye borçlar	6,470	53,313			56	59,839
Bankalara ve diğer finansal kuruluşlara borçlar	2,042	22,561,182				22,563,224
İşçi dövizleri mevduatı					26,183,270	26,183,270
Kamu sektörü mevduatı	5,533,000					5,533,000
Diğer kuruluşlar mevduatı	1,991,789					1,991,789
Repo taahhütlerinden borçlar	433,645					433,645
Uluslararası Para Fonu'na borçlar					10,253,511	10,253,511
Karşılıklar	78,363					78,363
Muhtelif borçlar ve diğer yükümlülükler	41,463	12,819			933,848	988,130
Sermaye	40,615					40,615
Birikmiş karlar					358,919	358,919
Toplam	<u>18,802,915</u>	<u>22,627,314</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>37,729,604</u>	<u>79,159,833</u>

Bazı aktif ve pasifler vadeleri tahminidir.

19. AKTİF VE PASİFİN VADELERE GÖRE DAĞILIMI

31 Aralık 2002 itibariyle aktif ve pasiflerin vadelere göre dağılımı aşağıda sunulmuştur:

	Vadesiz Milyar TL	1 Aya Kadar Milyar TL	1 Aydan 3 Aya Kadar Milyar TL	3 Aydan 1 Yıla Kadar Milyar TL	1 Yıl ve Daha Uzun Milyar TL	Toplam Milyar TL
AKTİFLER						
Nakit değerler ve bankalar	2,275,571					2,275,571
Altın rezervleri	2,449,040					2,449,040
Bankalar ve finansal kuruluşlarla bakiyeler		4,430,299				4,430,299
Alım satım amaçlı menkul kıymetler		6,788,319	6,926,020	30,115,521	37,414,676	81,244,536
Hazine'den alacaklar						-
Krediler (net)			533,045	32,385	246,146	811,576
Satışa hazır iştirakler	8,909					8,909
Sabit kıymetler (net)	151,015					151,015
Muhtelif alacaklar ve diğer aktifler	7,487	4,516	5,993	168,745	40,487	227,228
Toplam	4,892,022	11,223,134	7,465,058	30,316,651	37,701,309	91,598,174
PASİFLER						
Tedavüldeki banknotlar	8,700,211					8,700,211
Hazine'ye borçlar	4,381	110,373			7,156	121,910
Bankalara ve diğer finansal kuruluşlara borçlar	1,084	24,365,841				24,366,925
İşçi dövizleri mevduatı					28,881,557	28,881,557
Kamu sektörü mevduatı	4,817,661					4,817,661
Diğer kuruluşlar mevduatı		1,990,406				1,990,406
Repo taahhütlerinden borçlar	2,365,372					2,365,372
Uluslararası Para Fonu'na borçlar					15,116,551	15,116,551
Kurumlar vergisi karşılığı						-
Karşılıklar	47,877					47,877
Muhtelif borçlar ve diğer yükümlülükler	901,311					901,311
Ertelemiş vergi yükümlülüğü (net)					406,509	406,509
Sermaye	40,615					40,615
Birikmiş karlar					3,841,269	3,841,269
Toplam	16,878,512	26,466,620	-	-	48,253,042	91,598,174

Bazı aktif ve pasifler vadeleri tahminidir.

20. İLİŞKİLİ KURULUŞLARLA BAKİYELER VE İŞLEMLER

Ekteki mali tablolar aşağıda sunulan ilişkili şirket bakiyelerini kapsamaktadır:

<u>T.C. Hazine Müsteşarlığı</u>	2003 <u>Milyar TL</u>	2002 <u>Milyar TL</u>
<u>Alacaklar</u>		
<u>Menkul Değerler</u>		
Devlet İç Borçlanma Senetleri	19,129,285	24,127,492
Döviz Endeksli İç Borçlanma Senetleri	8,516,521	11,099,688
Hazine altın hesabı	6,471	7,092
	<u>27,652,277</u>	<u>35,234,272</u>
<u>Borçlar</u>		
Hazine altın hesabı	6,471	7,092
Hazine'ye ödenecek vergiler	51,066	110,342
Diğer borçlar	2,302	4,476
	<u>59,839</u>	<u>121,910</u>
Peşin ödenmiş geçici vergi	13,780	200,847
Kurumlar vergisi	-	33,386
Hazine mevduatı (*)	3,807,319	2,959,323
<u>Gelirler</u>		
Açık piyasa işlemlerinden alınan faizler	736,905	1,822,351
<u>Giderler</u>		
Özel işlem vergisi ve eğitime katkı payı	50	33

(*) Bilançoda kamu sektörü mevduatı hesabında izlenmektedir.

21. TAAHHÜTLER VE YÜKÜMLÜLÜKLER

	2003 <u>Milyar TL</u>	2002 <u>Milyar TL</u>
Emanet kıymetler	218,668,130	169,876,874
Teminat olarak alınan menkul değerler	4,711,337	4,933,814
	<u>223,379,467</u>	<u>174,810,688</u>

Banka'nın yabancı para pozisyonu aşağıda sunulmuştur:

	2003 <u>Milyar TL</u>	2002 <u>Milyar TL</u>
Yabancı para aktifler	59,879,339	67,193,784
Yabancı para pasifler	(54,710,381)	(64,064,640)
Net yabancı para pozisyonu	<u>5,168,958</u>	<u>3,129,144</u>